

Lo Somatení

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dimercres 21 de Juliol de 1897

Núm. 3.320

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes, 350
6 mesos, 1.000
1 any, 1.800
Estranger y Ultramar, 2.000
Anònims, a preus convencionals.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llibreria Mollofó, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

MALALTS DELS ULLS

Lo DOCTOR BIADA, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona reb en consulta en Reus, fonda de Londres, tots los diumenges y dilluns.

SECCIÓ DOCTRINAL

Lo de Cuba

Desde que comensá la guerra, cada any, quan á causa de la temporada de las plujas, los soldados espanyols han de reduhir lo camp de sas operacions, es quan los separatistas cubans donan més fé de vida, y quan en poch temps se pert lo aparentment guanyat en lo temps de seca.

A creure las comunicacions oficials circuladas á la premsa diaria, fa ja bastant temps que s' donavan per completament pacificadas totas las provincias, desde 'l cap de Sant Antoni fins á la ratlla del Camagüey, y si be es veritat que llegint los mateixos telegrames oficials ab un criteri no massa optimista, facilmente se veya que la pacificació no era pas ben completa; no obstant, la aparent passivitat dels separatistas en peu de guerra, donava aspecte de veritat á lo que potser no era mes que un exagerat y poch prudent optimisme de las autoridades superiors de la Isla.

Aquesta passivitat del separatisme no ha durat pas en generalisante las plujas per lo país, ha vingut, com los demás anys, lo temps del moviment y de la activitat de las forsas Cubanas, que obehint las ordres de Máxim Gómez, dexen sos quartels de las provincias Orientals, pera passar á las més perillosas d'Occident. Tan bé s' han cumplert las ordres del capitost separatista, que avuy lo general Weyler se ven obligat á reforzar ab un ben nombre de batallons, las forsas destinadas als serveys de guarnició y columna de la mateixa provincia de la Habana.

Para certificar nos que l' esperit del separatisme no decau, En Máxim Gómez ha publicat una proclama, en la que s' mostra confiat en lo bon éxit de sa empresa, assegurant que d' aquí poch mesos será un fet lo definitiu triomf de sas armas. Parla també de la autonomia que Madrid vol consedir á Cuba, rebutjant per endavant tot acord sobre tal basa, encara que fos igual á la que disfruta 'l Canadá.

Al efecte, recorda que 'l partit autonomista de la Gran Antilla, en 17 anys de seguida propaganda, no ha pogut obtenir que cap partit espanyol prengues tan sols en consideració lo seu programa, y en cambi, 'l separatisme, en dos anys de lluyta, ha conseguit que tota la Espanya estiga disposada, pera acabar la guerra de Cuba, á concedirlos la autonomia que ells vulgan. Acaba dient, que refermant compromisos solemnes seus, de Martí, Cisneros, y del Govern cubá, no dexarán las armas los separatistas, sino al preu de la independència de sa patria.

De tot lo que diu l' esmentat manifest, en una cosa nos toca parar compte, á nosaltres que com á regionalistas hem assegurat més d' una vegada, que sols una ampla autonomia podia retornar la pau y la tranquil·litat á la isla de Cuba. Assegura lo capdill separatista de la autonomia més ampla no satisfia las aspiracions del seu partit, fins al punt, de que una concessió semblant, feta ab fota bona fé y ab la major voluntat, no 'l faria deixar son present estat de guerra.

Parlant ab la més gran franquesa, hem de confessar que estém plenament convencuts de que quan un poble s' enamora de la independència de sa terra, difícilment cap terme mitg lo complau y sols en la separació absoluta hi ven la felicitat possible á que pot aspirar la seva patria. Sembla estrany, pero es una veri-

tat mil vegadas comprobada, que l' us del escut y la bandera nacional, lo sentiment de consulats y embaxadas, lo tenir personalitat propia dintre 'l concert internacional, son detalls que atreuen als pobles, fins al punt de ferlos oblidar altres qüestions, si no ten enlayradas, de mes utilitat práctica y de moment. Creure donchs, que per medi d' una autonomia concedida en temps de guerra, lo separatisme havia de deixar las armas, mentres se cregues ab forsas pera seguir la campanya, hauria estat ignocent.

La autonomia es lo remey únich que pot lliurar á Espanya de las guerras separatistas cubanas; pero aplicada, no mentres la lluyta está encesa á la manigüta, ni mentres lo separatisme te confiansa en sa victòria. Lo remey podia aplicarse, al comensar la agitació separatista antillana ó al acabament de la guerra anterior. Podia també concedirse al comensament de la actual campanya, quan los organitzadors de la guerra no tenian seguretat de la volada que pendria; podrá aplicarse quan lo decahiment del separatisme porti la esperansa de la envejada pau.

En tots aquestos moments creyém que la concessió d' una ampla autonomia, donaria un felís resultat; pero prometre en las actuals circumstancias unas reformas, tant si son las simplement descentralisadoras d' en Cánovas, com las autonómicas de que disfruta 'l Canadá, es no sols ignocent, sino també impolítich. Per que lo comensament de sa victòria, y ho ha de veure com una proba de debilitat y cansament de la metròpoli. Y aixó dona al enemich una satisfacció moral de tanta importancia, que se li converteix en un augment de forsa. Lo ideal separatista, que no té més que un contrari efecte. Ignocent es, donchs, oreure en circumstancias com aquestas, que 'l separatisme ha de deixar las armas al sol anuoi d' autonomia, donchs aixó suposaria que tot lo partit cubá, lluytant ab bandera falsa, ha guerreat per una autonomia, fent veure que ho feya per la independència, y aixó, que es possible en un individu prou hipocrite, no es pas possible en una colectivitat, per que la hipocressia no es un defecte colectiu, sino individual.

Quan lo separatisme se trobi desorganizat, dividit y desesperansat en temps de guerra, ó quan Cuba gosi de la envejada pau, la aplicació d' una veritable autonomia es una necessitat, y sa implantació un gran acte de política y un pas trascendent pera la asseguansa del ordre y de la pau. Com, lo poble cubá gosaria alashoras d' ample llibertat, lo separatisme si un dia se reorganisava, no s' emportaria de molt á tants ciutadans com avuy deixan sas llars y sas familias y esposan sa vida per la conquesta d' una envejada independència; y fins en lo cas de que s' repetissen noves intencions, la reducció cada dia mes visible dels entusiasmas, faria que aviat se convertís en un recort la existencia d' un separatisme cubá.

Lo domini del Canadá, es un exemple vivent de lo que acabem de dir.

V. VIDAL.

Xerameca

Polémicas periodísticas

Quan reuneixen més atractiu los periódichs pera certa classe de públich, per no dir per tot, ja que hi ha subjectes, y molts, que demostran entuj y simulan que s' escandalitzen per la frivolitat més senzilla y en cambi respiran ab tota satisfacció y en sos ulls hi brillan destells de cobdicia contemplant, per exemple, «Al agua patosa», es al iniciarse una polémica, sigui per la causa que s' vulgui.

Generalment succeeix que s' comensa discutint la major ó menor perfecció d' una poesia, que casi sempre es lo cavall de batalla en semblants empenyas, y s' fineix tractant-se de la cria del canari, que, com venhen vostés, guarda tanta analogia una cosa ab l' altra, com semblansa existeix entre la cara meva, farrenya y

lletja com la que més, ab la d' alguna de nostras aixerradas, elegants y moníssimas xiquetas de Reus.

Comensa l' acció, ó sigui entra á só, no diré de timbals y trompetas, pero si als acoris magestuosos d' un violón á tota orquesta, lo caudill que ab la cara descuberta ó tapada pretén lluytar per pur capritxo ó per no estar conforme ab las apreciaciones que son contrincant s' atreveix á fer referencias á tal ó qual cosa, y embestint ab coratge á son rival comensa per tirarli en cara que no sab escriure y que cada paraula seva es un atentat de lesa ortografia, aprofitant la ocasió pera fer gala de son ingeniu picaresch ab un parell ó tres d' insustancialitats que bateja ab lo nom de ristes ó agudesas, á més d' estudiar la manera de dirigir lo cep mortal que ha de desembarcar per sempre més amén al contrincant, y aferrantse bé en los estreps é invocant de tot cor la bona literatura ó cualsevol altra cosa ab que demóstrar sa literaturació per lo descalat comés, se tiran á fons ab furia pera donar sepultura honrosa á son punyal ó espasa á costa del desventurat adversari, succehint moltes vegadas que la espasa es de las que no cortan ni pinchan, ja que té 'l tall plé de rovell y la punta resulta una punta... roma.

Y ab quin interés segueix lo públich las peripecias de la lluyta! Ab quina fruició llegeix lo número darrer y espera 'l dia següent pera sapiguer la contestació que se li donará! Y com se frega las mans de gust tot gisant al llegir si 'l un té 'l nas llorch y l' altra una piga que li desfigura la cara!

Y com en aquest mon tot té son fi, arriba un moment en que un dels dos adversaris diu que l' altre es un bruto (y perdonin la expressió), afegint que no vol discutir més ab qui no coneix ni signera de vinya ni pulcra senyoreta URBANITAT, ab lo que queda definitivament aclarada la qüestió objecte del litigi; y aquí pau y després gloria.

Aquest humil Mestre Jordi, que no té cap altra aspiració que viure

ni envidiando ni envidioso

y que procura en lo que d' ell depén permaneixer allunyat lo més possible del mundanal ruido de que parla 'l poeta, també ha tingut qui li ha volgut donar lliçons, sense sollicitarlas, y 'l volia soterrar sens dupte en vida per lo delictu d' haverme dedicat á utilitzar los ratos d' oci escrivint quelcom pera Lo SOMATENÍ, pero ¡ja ho venhen! sino disfruto d' una salut envejable, linch la suficient pera anar passant aquest trist viatge que coneixém ab lo nom de vida.

Donchs bé, consecuencia de polémicas que ja han passat á la historia y degut á certas frases de gust molt més que d'aptós, vaig creure que era arribat lo cas de fer coneixensa ab qui de tal manera procedia, sols sigués pera averiguar si en boca del tal estavan ab major ó menor propietat empleadas, ja que sempre he opinat que jamey podria reprotxar de lladre á un altre, per exemple, que comensa ell per apropiarse lo agé sens la voluntat y ben á disgust de son duenyó.

Pues, senyor, calculin ma sorpresa al considerar que se m' havia censurat dient que jo no sabia 'l valor de certas paraulas, y m' trobo de mans á boca ab qui la seva era una repugnant cloaca per la que li sortían paraulas d' aqueilas tan grosseras, que fins semblava estrany que no li cremessin los llabis.

Y es que 'l testaferro á que m' refereixo, lo mateix que alguns altres que fan degenerar las polémicas en disputas, ab lo que evidencian que 'ls hi falta un llenyer bany de bona educació, millor seria que en lloch d' usar la ploma del periodista, empunyessin la pala de la bugadera en qualsevol sefreig, en la seguretat de que allí estarien en son verdader centro.

MESTRE JORDI.

Notas y comentarios

Quatre dias enrere, sentir parlar de autonomia per certa gent era com sentir parlar del dimoni, feyan lo senyal de la santa creu com se fa pera lliurar-se de Lucifer. Quan en Pi y Margall y 'ls regionalistas qe

CRONICA REGIONAL

parlaven, per casi tots los polítics eran uns bojos incapacitats pera governar cap estat. Mes ara tot ha cambiat, y fins los polítics més recalçitents s'hi aferran com en una taula de salvació. En Cánovas s'hi arriba ab las reformas; en Sagasta la procloma com la única solució al conflicte de Cuba. Es bonich y entretingut lo que passa, es una verdadera comedia grotesca que no pot acabar més que a cop de tomaca. En Sagasta va caure sense volguer donar una sombra de reformas que ja tenia aprobadas y ara ataca a n' en Cánovas porque no dona unas reformas ben amples; En Sagasta pujaré, no donará res més que promesas, y en Cánovas l'atacará porque no dona l' autonomia... Es lo secret dels partits monárquichs del torn pacífich, del torn ab que poch a poch van arreglantse 'ls budells de la nació, més ara ja s'acaban y ja li estan arrencant las entranyas.

Fins en Moret, l' home del *Foreign Office*, ha fet un *grrran* discurs devant dels aragonesos cantant las excelencias de la autonomia. Ja s' comprén que havia de ser devant dels aragonesos que l' havia de fer, porque sols ells poden ser prou tossuts pera continuar creyent en las paraulas d' aquets vividors de la política.

Si 'ls aragonesos recobressin per un moment sa perduda dignitat, llensarian a puntadas de peu a qui anés a parlarlos d' autonomia per una colonia mentres se tingan robadas a la seva patria las llibertats perdudas, a la sombra de las quals un dia sigué poderosa y respectada entre todas las nacions d' Europa.

Dinhen los musulmans que la llum no vé d' orient, mes los catalans podem dir que 'l fum ens vé d' occident.

Dibém aixó, porque a Madrid, a la sombra de las lleys, existeix una poderosa empresa dedicada a explotar la pornografia, la qual fa un periódich que s' esventa de tirar cent mil exemplars, preparant un timo d' una pesseta a cambi d' un libre solo para hombres y casadas.

No volém estampar ni 'l nom ni 'l domicili d' aquest periódich pera no contribuir ayrés a la seva insana propaganda. No mes li preguém que no deshonri mes la nostra redacció enviantnos tanta porqueria. Si la lley dorm pera aquesta gentussa, lo poble honrat deu estar alerta y protestar de tanta immoralitat.

Ciclisme

Lo dimecres últim, lo Comitè interí de la nova societat «Unió Velosipedica Catalana» se reuní en l' artístich local dels «IV Gats» de Barcelona, pera tractar sobre la adopció de Cartells-ensenyas de dita Associació. Se quedà en que aquestos havian d' ésser redactats en catalá y castellá, y que havian d' ésser d' una forma lo mes artística possible, impresos sobre la llaua y perfectament llegibles desde dos cents metres de distancia.

La adopció de idioma oficial de la societat fou objecte d' animadas discussions, puig que 'l comitè se dividí en dos bandos, los que volian lo catalá, com es natural en una societat catalana, y los que volian imposar lo castellá, llengua que respectém y admirém, pero que en aquestos cassos ens resulta oprobiosa. Nostres amichs de la Associació, especialment en Manel Durán y en Grañen s' esforsaren pera coavencer a sos companys que la idea de regionalisme no implica tenir cap odi a ningú ni enclou res depressiu per la llengua castellana, unió que es una idea de llibertat y justicia, y ja que aquella associació obehía son fundament a emanciparse dels abusos que la U. V. E. comet, tenia que donárseli lo caràcter enterament catalá y regional. Mes los castellans y castellanistas, capitanejats per lo ridiculament célebre Ossorio y Gallardo, director que es ó fon de la *Porqueria Cómica*, volgué fer entendre als demés que aixó del catalanisme es una especie de fantasma menja-criaturas del que deuen apartarse tots los bons espanyols que estiman la integridad de la patria y la harmoniosa lengua de badella feta ab patacas.

Sr. Ossorio: tirgui en compte que vosté no es catalá y s' menja 'l pa a Catalunya assegut en una cadira oficial, y que nosaltres que som catalanistas, a quins vosté tan odia, no anirém may a viure a Castella pera treballar contra las sevas llibertats, la seva llengua y las sevas costums. ¿Ens entén?

Abir donavam compte del atropello comés per los vehins del poble de Vilallonga, contra la mina d' aygua de Abelló a ciencia y paciencia de la autoritat gubernativa. Lo fet constituí una inculficable violació de la propietat particular y a mes un bon exemple pera seguir tots aquells a qui fa goig la propietat aiena.

Los vehins de la Masó, enterats sens dubte de lo ocorregut a Vilallonga y trobantse escassos d' aygua han pensat que lo millor era prendre la que corria per la acequia que procedent del riu Francolí anava a las propietats que posseheix a Rourell nostre amich lo senyor Marqués de Vallgornera.

Ja no sabém hont som y te rahó nostre estimat colega lo *Liberal de Reus* «Ni a Cafreria».

Lo tranvia que surt a las sis de la tarde de Salou cap a aquesta ciutat, ahir en lo trajecte entre las quatre carreteras y Mas Calbó, sofrí 'l percaus de que dos cotxes, un de passatgers y l'altre de mercancias se desviessin dels rails sens que cap dels passatgers del primer ni dels demés cotxes, prenguessin mal afortunadament.

Al cap d' un quant temps y ab l' auxili d' una nova màquina, lo tranvia torná a emprendre 'l viatge a aquesta ciutat.

Ab motiu del descarrilament del tranvia s' espatá l' animal que conduhia una tartana, volcant lo vehicul a la cuneta.

D' ls passatgers que anavan en lo carruatge cap va pendrer mal.

Com que la carretera Amalia está en malíssim estat, molts dels carros de transport que cada dia van y venen de Tarragona, se n' van a donar lo tom per Vilaseca, havent fet melbé lo continuo trafec, lo tros de carretera de Reus al empalme de la de Castelló, lo que dona lloch que hi hagi hagut alguns volchs dels carruatges que van a Salou.

Per lo tant fem un prech a la Diputació porque se serveixi arreglar lo més aviat possible la carretera de Reus a Salou, porque d' altre modo s' farà impossible lo trànsit rodat ja per la molta pols ja per los molts clots.

A darrera hora se nos ha donat per cert que 'l próxim di-sapte debutará en la pista del Frontón Reusense, la aplaudida companya gimnástica, del Sr. Alegria que actualment treballa a Barcelona.

Dita companya a més del dissapte donará dos úniques funcions lo diumenge, festivi at de Sant Jaume, una a la tarde y una a la nit.

La empresa d' aquell espayós local ha obrat molt acertadament en procurar que en una diada com la de Sant Jaume, tinga 'l Frontón Reusense obertas al públich sas portas, a fi de que 'ls forasters que acostuman a visitarnos tngan motiu a escullir.

Avuy, ab motiu de cumplir los anys S. M. la Reyna, las forsas que guarneixen nostra plassa vestirán lo trajo de gala.

En los pochos edificis públichs que en nostra ciutat hi ha, hi onejará 'l drap *gualdo y rojo*.

Per personas arribadas ahir de la vehina vila d' Alforja, se nos ha assegurat que, degut a la tibantor que regna entre 'l que mangoneja 'ls assumptos de dita vila y algunas otras personalitats de la mateixa, es lo més fácil que vinga un delta-baix dels que fan soroll y esveran a las msteixas autoritats.

Ans d' ahir a la nit per poch no esclatá la tempesta.

N' está enterat d' aixó 'l senyor Gobernador?

A instancia dels Srs. Puig y Wiechers y per tractarse d' una industria establerta ab gust reproducim l' articlet que publicá lo *Diario Mercantil* de Barcelona lo dia 8 del actual.

Avuy es esperada al port de Tarragona la arribada del barco «Salamanca», procedent de Bergen, que porta 20 000 kilos de barallá pera 'ls acreditats comerciants en aquest article de nostra plassa Srs. Massó y Ferrando, únichs que 'l reben directament.

Lo distingit y florejat escriptor regionalista, nostre bon company de Redacció en Cosme Vidal, més conegut en lo mon de las llettras per *J. Aladern*, ha obert en lo carrer de Jesús núm. 31, una botiga de Llibreria que titula «La Regional».

En ella nostres estimats lectors hi trobarán tot lo

concernent al ram d' escriptori y escullits llibres, puig lo nom de son propietari y sas dots verament literarias, ne son garantís, de que per en los prestatjes de son establiment hi van los noms dels aut'rs de més fama.

A més, lo Sr. Vidal, estampará targetas, sobres de carta, paper comercial, etc. etc., ab tota promptitut.

De cor desitjém que la vida de son establiment sia ben próspera.

Alguns dels treballadors de la fábrica de teixits que 'l Sr. Bertrad te instalada en la industrial ciutat de Manresa, s' han declarat en vaga y en previsió de que s' alterés l' ordre públich s' han reconcentrat en dita població 90 guardia civils d' infanteria ab sos corresponents quefes y 10 de cavalleria.

Pera las carreras que 'l próxim diumenge, festivi-tat de Sant Jaume, tindrán lloch en lo Velódromo del passeig de Sunyer, organisadas per la important societat «Club Velocipedista» nos consta que s' han rebut las inscripcions dels següents ciclistas: Lozano, Ramos, Martí, Thomas, Peris, Cuber, Batanero y Alonso, domiciliats a Madrid; Manresa, Fabian, Agar, Esplugas, Durán, Fernandez y Almansa, residents a Barcelona; Serra y Gomis, de Lleyda, y que en la carrera anomenada *Nacional* hi correrá 'l Campeó de Reus, Sr. Sograñ-s.

Com lo plasso pera inscriure a las carreras no termina fins lo dia 24, dissapte, es fácil que a la ja llarga llista de corredors, encara se ni hagi de continuar algun més.

Las carreras de velocipedos, per lo tant, prometen tenir aquell mateix lluhiment del dia que s' inaugurará 'l Velódromo.

La empresa del «Frontón Reusense», segons hem sentit a dir a persona que n' pot estar al corrent, está practicant algunas gestions pera que las senyoretas pelotarias, vingan a donar algun partit en aquesta ciutat.

Ha presentat la renuncia lo mestre electe pera la auxiliaria de la escola superior de noys d' aquesta ciutat D. Ramon Gratacós Massana.

A las set d' aquesta tarde l' Excm. Ajuntament celebrará sessió de primera convocatoria si s' reuneixen sufficient número de senyors regidors, conforme a lo acordat en la última sessió.

Després celebrará sessió lo Excm. Comissió provincial de nostra Diputació.

La banda de música del regimient d' Albuera de guarnició a Tarragona, te acordat pendre part en lo Certamen convocat a Gijón pera 'l dia 16 del vinent mes d' Agost.

La obra obligada del concurs es «Sigr» del mestre Reyer, y la de lliure elecció que executarà la banda d' Albuera «El buque fantasma» de Wagner.

L' ajuntament de Mataró, era un dels pochos de Catalunya que tenian la ridícula mania de parlar castellá en las sessions. Dibém era, per que, actualment las minorias totas, han decidit parlar en catalá. Queda sols la majoria, que per ara vol seguir la rutina castellana.

«La Gaceta» publica l' anunci de las vacants de registres de la propietat en varis districtes, entre las quals figuran los d' Igualada, Vich y Gadesa.

Las sollicitots s' admeterán dintre d' un plasso de 60 dias a contar desde la fetxa.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferentas especies, puja la cantitat de pessetas 705'21.

La exposició del Foment Puig y Wiechers

Societat en comandita.—Fábrica a Reus.—Despaig a Barcelona.

No vacilém en afirmar que es aquesta instalació una de les més notables y tal vegada la més rica de la Exposició Industrial.

Los senyors Puig y Wiechers sols han volgut portar al certámen una petita part dels valiosos y bonichs teixits de seda que fabrican en sos vasts tallers, pero han tingut bastant pera demostrar la envejable importancia de sa fábrica y pera proporcionar gratisima sorpresa a molts que contemplant aquesta instalació han après que s' elaboran en nostre país géneros que fins fa molt poch temps sols podíam adquirir en importantísimas casas extranyeras.

Los senyors Puig y Wiechers no sols han introduhit a Espanya, sino que han millorat notablement la confecció de determinats teixits de seda,

Los artículos de fantasía—especialitat de la casa—los fabrican de manera que quant se miran ab detención algunas de las riquísimas pessos que á la Exposición han portat, no se sab qué elogiarse, si la pulcritud de la labor dels teixidors ó 'l afluente treball dels dibuixants y la brillantés y acertada combinació dels colors.

Entre las moltes mostres que en sa instalació tenen aquets industrials, hi ha notable varietat de damacs en color y negres: glacés llisos, rallets y á cuadros; sedas cruas (tusach), llauradas y llisas y vistosos chins.

Pera la confecció de las sedas cruas tenen los senyors Puig y Wiechers privilegi per lo procediment especial que emplean.

Hem dit que moltes personas s'hán sorprés molt agradablement, convencentse, devant la instalació de que parlém, de que 'ls articles d'alta fantasia que 'ls industrials catalans fabrican, poden competir, y ab ventatja alguns, ab los teixits similars del extranjer. Aquesta afirmació la fem convensuts per lo gran triomf que 'ls senyors Puig y Wiechers han conseguit sols ab exposar alguns de sos productes.

Pochs dias després d'inaugurada la Exposició, se veyan aquets laboriosos industrials sorpresos ab importants demandes que de Madrid los hi feyan directament, una augusta senyora y altrás demas ilustres á quins bastá pera trocar per espanyelas las telas de sedas que adquirian en l'extranjer, convencers de la bondat de las del país, veyent las mostres que á la cort s'enviarén á petició del ministre d'Hisenda, un dels mes sorpresos y satisfets per lo gran pas que en la confecció de teixits de sedas ha donat la casa que ns ocupa.

La fábrica dels senyors Puig y Wiechers se fundá á l'any 1895, y á pesar del poch temps que perta funcionant, han tingut tan excelent scullida sos productos, en la Península, á Puerto-Rico y á Cuba, que pera que la producció correspongui á la demanda, están montant los propietaris nous telers.

Aquets productors mereixen calurosas felicitacions per haver tingut iniciativa y bríos pera acometre una nova empresa tenint que vencer grans obstacles pera conseguir l'èxit de que avuy poden ab justicia vanagloriarse.

Copiat del «Diario Mercantil» de Barcelona del dia 8 del corrent.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 19 de Juliol de 1897

Naixements

Teresa Martí Roca, de Pau y Rosalia.—Adela Freixa Martí, de Celestí y María.

Matrimonis

Cap.

Detuncions

Miquel Mercadé Gnasch, 21 mesos, Sardá 46.—Andreu Barberá Arnao, 58 anys, Abadia 4.—Rosa Robert Alimbau, 22 anys, Victoria 25.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d'ahir

Classe	Nº	Kilos.	Grams	Satisfet	Pts. Cts.
Bous	1	156	800	33	16
Badellas	1	114	200	22	84
Bens	46	746	600	149	32
Cabrits	1	6	400	1	28
Tocinos	6	371	500	81	73
				288	33
Desputillas de bestiar de llana y pel				16	63
Total edeudo				304	96

SECCIO RELIGIOSA

Sant d'avuy.—Santa Práxedes.

CULTS RELIGIOSOS

Administració del Santuari de Nostra Senyora de Misericordia

Se participa als devots de la Verge y al públich en general que s'han posat á la venda las novas estampas litográficas illuminadas de Nostra Senyora de Misericordia y son camarí, en lo mateix Santuari y en las tendas de la Viuda Paig y Viuda Sanromá. Solas se venen al pren de 2 50 pessetas y ab cristall y march d'aurat á 10'50 y 12'50 segons los tamanys.

Sant de demá.—Santa María.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 19

De Amberes y esc. en 22 dias, v. «Pelayo», de mil 178 ts., ab tránsito, consignat als senyors Mac-Andrews y C.

De Bilbao y esc. en 18 dias, v. «Cabo Roca», de 1.135 ts., ab varis efectes, consignat á D. Joseph Marián Peres.

De Valencia y esc. en 2 dias, v. «Cervantes», de 290 ts., ab varis efectes, consignat á D. Joseph Maria Ricomá.

De Valencia en 2 dias, l. «Pepito», de 4 ts., ab carregament de melons, consignat á D. Joseph Maria Ricomá.

De Ayamonte en 22 dias, l. «San Luis», de 68 toneladas, ab carregament de tanyina, consignat á don Joseph Maria Ricomá.

Despatxados

Pera Barcelona, vapor «Cervantes», ab carga general.

Pera Marsella y esc. v. «Cabo Roca», ab carga general.

Pera Londres y esc. v. «Pelayo», ab carga general.

Pera Liverpool y esc. v. «Sato», ab carga general.

Pera Valencia, llaut «Josefina», ab lastre.

BARCOS A LA CARGA

Dijous 22

Pera Bilbao y escalas (fent la Pobla) vapor «Duro», que despatxan los senyors Ferrer de Benigno Lopez.

Pera Cette v. «Amelia», consignataris senyors viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

Pera Bilbao y escalas v. «Cabo Ortega», consignatari don Marián Peres.

Divendres 23

Pera Liverpool vapor «Jacinta», son agent don Modest Fénech.

Pera Cette y Marsella v. «Cabo San Vicente», consignatari D. Marián Peres.

Dissapte 24

Pera Gothemburg, Copenhagen, Stockholmo, Christiania, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundswall, Stettin, Danzig, Koeninsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, sortirà del 24 al 26 lo vapor suech «Malaga», que despatxan los senyors Boada germans.

Pera Génova sortirà lo dia 28 de Juliol lo vapor «Unione», que despatxan los senyors Casaseca y Terré.

Pera Bordeaux, Oporto, Helsingfors, Abo, Hangó, Borge, Lovisa, Kotka, Viborg, Fredriksham, Nystad, Raumo, Björnsborg, Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gamla, Karleby, Uleaborg, San Petersburg y Reval, y pera Mosk w, Warschau y Nischni Nowgorod, á flete corrido via San Petersburg, sortirà del 5 al 10 d'Agost lo vapor rús «Oberón», que despatxan los senyors Boada germans.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	64.77	Filipinas	
Exterior	80.60	Aduanas	93.37
Amortizable	77.87	Cubas 1886	95.37
Fransas		Cubas 1890	79.75
Norts	22.35	Obs. 6 0/0 Fransa	94.12
Colonial		Obs. 3 0/0 »	50.78
París	30.40	Londres	32.2

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallés Vallduvi.

Londres	96	dif.	00'00	diner	8	dif.	00'00
París	8	dif.	00'00	Marsella	00'00		

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER.	OPER.
ACCIONS	0/0	0/0	0/0
Gas Rensense		850	0
Industrial Harinera		500	0
Banch de Reus		500	0
Manufacturera de Algodon		100	0
C. Rensense de Tranvías, rivilegiadas al 5 per cent.		415	

BOLSI DE REUS

Cotisations per realitzadas en lo dia d'ahir á Barcelona facilitats per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	64.55	Fransas	94.70
Exterior	80.60	Cubas vellas	95.37
Colonial	91	Cubas noves	79.75
Norts	22.35	Aduanas	95.35
Obligacions Alemanas	79.87	Oblig. 3 0/0 Fransas	
		Filipinas	32

PARIS	82'15	Norts	
GIROS			
París	30'30	Londres	32'7

Bibliografia

Colecció Selecta Catalana

S'ha publicat lo primer volum d'aquesta biblioteca de la terra, titulat «Quadros» y original del festiu y reputat escriptor N'Emili Vilanova.

L'exemplar consta de 116 planas y s'vent al preu de dos rals en la administració d'aquest periódich.

Patria y Región

La obra del notable escriptor regionalista gallego en Salvador Golpe, «Patria y Región», se troba de venda en aquesta Administració, al preu de 3 pessetas l'exemplar.

TELEGRAMAS

Madrid 20.

Veris oficials que han arribat fa poch de Cuba, han dirigit una exposició al ministre de la Guerra, sollicitant tornar á la Gran Antilla.

—La «Gaceta» publica avuy los següents decrets: Resolvent una consulta de la Comissió de reclutament d'aquesta capital.

Disposant la aplicació á las ayguas oxigenadas, ab destí á las industrias, de la partida 120 del arancel.

—En un poble de la provincia de Galicia un incendio ha reduhit á cenizas tres casas.

Han quedat, á causa d'aquest sinistre, 20 personas sense recursos.

En altra població de la provincia de Guadálajara los flams han destruhit dos edificis.

—Telegrafia de Tanager que ha arribat á dit port, procedent de Gibraltar, lo creuher nortamericá «Raleigh».

A bordo hi porte 'l consol dels Estats Units que ha anat á fer una demostració naval devant dels principals ports marroquis.

—La combinació d'alts càrrechs en lo generalat, ab motiu de la mort del general Ahumada, la enviará en breu lo ministre de la Guerra á la firma de la reyna.

Bilbao 20.

Demá regresará á Vitoria lo batalló de Estella. Ab objecte de reforzar la guarnició de Bilbao s'he disposat que tots los cossos d'infanteria de la Península donguin un contingent de cinch homes.

—Ha marxat á Lequeitio, ahont passará l'estiu l'ex-ministre senyor Villaverde.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens de viatgers que regirán desde 'l dia 1 de Juliol de 1897.

SORTIDAS DE REUS

MATÍ

Tren núm.	12	á las	4'10
»	14	»	5'28
»	16	»	6'44
»	18	»	7'30
»	20	»	8'15
»	2	»	9'06
»	24	»	10'43

TARDE

Tren núm.	4	á las	12'35
»	28	»	1'55
»	30	»	2'32
»	32	»	3'10
»	34	»	3'48
»	36	»	4'27
»	38	»	5'08
»	40	»	5'43
»	42	»	6'20
»	6	»	6'57

NIT

Tren núm. 44 á las 7'38

SORTIDAS DE SALOU

MATÍ

Tren núm.	1	á las	4'56
»	11	»	6'10
»	13	»	7'32
»	17	»	8'17
»	19	»	10'02
»	21	»	10'46

TARDE

Tren núm.	25	á las	1'57
»	27	»	2'34
»	29	»	3'12
»	31	»	3'50
»	33	»	4'28
»	35	»	5'10
»	37	»	5'45
»	39	»	6'22
»	41	»	7'00

NIT

Tren núm. 43 á las 7'40
» » 45 » 8'17

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 20 de Juny de 1897.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

GUIA

DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus a Barcelona:

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12:44 t. mercancías, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona a Reus:

5:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 15:8 t. per id.
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus a Mora

9:33 m. — 1:04 t. — 3:40 t. — 7:49 y 9:57 nit.

De Mora a Reus:

4:21 m. — 8:00 m. — 12:08 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus a Tarragona:

8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona a Reus:

7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

Retrospectiu econòmic de Reus a Salou

Survey de trens de Salou que regira desde 1 dia 1 de Julio de 1897.

SORTIDAS DE REUS

TREN NÚM.	HORA	TREN NÚM.	HORA
1	4:10	1	4:50
2	8:11	2	8:10
3	12:12	3	12:11
4	16:13	4	16:12
5	20:14	5	20:13
6	24:15	6	24:14
7	28:16	7	28:15
8	32:17	8	32:16
9	36:18	9	36:17
10	40:19	10	40:18
11	44:20	11	44:19
12	48:21	12	48:20
13	52:22	13	52:21
14	56:23	14	56:22
15	60:24	15	60:23
16	64:25	16	64:24
17	68:26	17	68:25
18	72:27	18	72:26
19	76:28	19	76:27
20	80:29	20	80:28
21	84:30	21	84:29
22	88:31	22	88:30
23	92:32	23	92:31
24	96:33	24	96:32
25	100:34	25	100:33
26	104:35	26	104:34
27	108:36	27	108:35
28	112:37	28	112:36
29	116:38	29	116:37
30	120:39	30	120:38
31	124:40	31	124:39
32	128:41	32	128:40
33	132:42	33	132:41
34	136:43	34	136:42
35	140:44	35	140:43
36	144:45	36	144:44
37	148:46	37	148:45
38	152:47	38	152:46
39	156:48	39	156:47
40	160:49	40	160:48
41	164:50	41	164:49
42	168:51	42	168:50
43	172:52	43	172:51
44	176:53	44	176:52
45	180:54	45	180:53
46	184:55	46	184:54
47	188:56	47	188:55
48	192:57	48	192:56
49	196:58	49	196:57
50	200:59	50	200:58
51	204:00	51	204:59
52	208:01	52	208:00
53	212:02	53	212:01
54	216:03	54	216:02
55	220:04	55	220:03
56	224:05	56	224:04
57	228:06	57	228:05
58	232:07	58	232:06
59	236:08	59	236:07
60	240:09	60	240:08
61	244:10	61	244:09
62	248:11	62	248:10
63	252:12	63	252:11
64	256:13	64	256:12
65	260:14	65	260:13
66	264:15	66	264:14
67	268:16	67	268:15
68	272:17	68	272:16
69	276:18	69	276:17
70	280:19	70	280:18
71	284:20	71	284:19
72	288:21	72	288:20
73	292:22	73	292:21
74	296:23	74	296:22
75	300:24	75	300:23
76	304:25	76	304:24
77	308:26	77	308:25
78	312:27	78	312:26
79	316:28	79	316:27
80	320:29	80	320:28
81	324:30	81	324:29
82	328:31	82	328:30
83	332:32	83	332:31
84	336:33	84	336:32
85	340:34	85	340:33
86	344:35	86	344:34
87	348:36	87	348:35
88	352:37	88	352:36
89	356:38	89	356:37
90	360:39	90	360:38
91	364:40	91	364:39
92	368:41	92	368:40
93	372:42	93	372:41
94	376:43	94	376:42
95	380:44	95	380:43
96	384:45	96	384:44
97	388:46	97	388:45
98	392:47	98	392:46
99	396:48	99	396:47
100	400:49	100	400:48

Las horas se registran por lo meridiano de Madrid.
 Reus 20 de Julio de 1897.

Imp. de C. Ferrando. — Pisos de la Constitución.

De Reus a Lleyda
 8:40 m. — 5:23 t.
 De Lleyda a Reus
 5:50 m. — 3:50 t.
 De Reus a Vimbodi
 1:28 t. coixes de 2.ª y 3.^a
 De Vimbodi a Reus
 9:53 m. coixes de 2.ª y 3.^a
 De Tarragona a Valencia
 9:30 m. y 11:30 n.
 De Valencia a Taragona
 11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ D' CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS
 De Tarragona, 8:30 m.
 De Reus, 9:47 m.
 De Lleyda, 5:50 m.
 De Vimbodi, 1:28 t.
 De Valencia, 9:30 m.
 De Taragona, 11 m.

J. Marsans Rot

Representants: JOAQUIM SOCIATS
 CARRER SANTA ANNA, 20. — REUS
 Unions dels de la Boia de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.
 Filipinas 84 77
 Abadanes 80 80
 Capas 1888 77 87
 Capas 1890 79 77
 Capas 1892 81 77
 Capas 1894 83 77
 Capas 1896 85 77
 Capas 1898 87 77
 Capas 1900 89 77
 Capas 1902 91 77
 Capas 1904 93 77
 Capas 1906 95 77
 Capas 1908 97 77
 Capas 1910 99 77
 Capas 1912 101 77
 Capas 1914 103 77
 Capas 1916 105 77
 Capas 1918 107 77
 Capas 1920 109 77
 Capas 1922 111 77
 Capas 1924 113 77
 Capas 1926 115 77
 Capas 1928 117 77
 Capas 1930 119 77
 Capas 1932 121 77
 Capas 1934 123 77
 Capas 1936 125 77
 Capas 1938 127 77
 Capas 1940 129 77
 Capas 1942 131 77
 Capas 1944 133 77
 Capas 1946 135 77
 Capas 1948 137 77
 Capas 1950 139 77
 Capas 1952 141 77
 Capas 1954 143 77
 Capas 1956 145 77
 Capas 1958 147 77
 Capas 1960 149 77
 Capas 1962 151 77
 Capas 1964 153 77
 Capas 1966 155 77
 Capas 1968 157 77
 Capas 1970 159 77
 Capas 1972 161 77
 Capas 1974 163 77
 Capas 1976 165 77
 Capas 1978 167 77
 Capas 1980 169 77
 Capas 1982 171 77
 Capas 1984 173 77
 Capas 1986 175 77
 Capas 1988 177 77
 Capas 1990 179 77
 Capas 1992 181 77
 Capas 1994 183 77
 Capas 1996 185 77
 Capas 1998 187 77
 Capas 2000 189 77

De Barcelona (per Tarragona)
 De id. directe 8:30 m.
 De id. id. 10:30 t.
 De id. ab la correspondencia extranjera 1:30 t.
 De Madrid y Zaragoza (per Picamoixons y descendit de Lleyda) 7:30 t.
 De Lleyda y Huesca 2:30 n.
 De Lleyda y Huesca 7:30 n.
 NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y el 5 y 19 de Diciembre del corriente any. Los de Cuba surten de aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Per Barcelona a las 5:00 m.
 Per id. id. a las 2:00 t.
 Per Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Per id. id. (per idem) a las 2:00 t.
 Per Tarragona, directe a las 7:00 n.
 Per Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y sas lineas a las 8:00 m.
 Per Madrid, Saragossa, Teruel, provincias y asongadas, Castilla, Galicia, Andalucia y Extremadura a las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons a las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andaluçia y Extremadura, que es deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li dona sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

La Reunión de los productores de las provincias de Teruel, Andaluçia y Extremadura, que se deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li dona sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

SECCIO ORIGINAL

Registret civil
 del dia 19 de Julio de 1897
 Matrimonis
 Teresa Martí Roca de Pau y Rosalia.—Adela Frei-
 xa Martí de Colad y Martí.
 Matrimonis
 Cap.
 Matrimonis
 Miquel Marqués Guasch, 91 mesos, Garbí 40.—An-
 ton Barberá Azaña, 68 anys, Aradí 4.—Rosa Ro-
 bert Alibona, 29 anys, Vilanova 28.

Matadero Píbilich

Clases	N.º	Kilos Gramas	Salidas
Bovis	1	158 800	23 18
Bovis	1	114 500	23 84
Bovis	40	248 600	150 22
Capris	1	4 400	1 22
Capris	0	371 500	81 70
Total abando 304 00			

SECCIO RELIGIOSA

CULTS RELIGIOSOS
 Gestió d'any.—Santa Trinitat.
 A. Administració del Santuari de Nostra Señora
 de l'Almudaina
 Se partitiona els devots de la Verge y el Nóbil de
 general que s'han post a la Verge las noves extran-
 geras de las Nostra Señora de Nostra Señora de Nostra
 cordis y son començat en lo mes de Santoni y en las
 lanchas de la Verge Paig y Vides Santomas. Seis se
 començan el preu de 50 pesetas y en cristall y metal
 d'ant a 10:50 y 12:50 segons los temanyes.
 Gestió d'any.—Santa Maria.